

κάννη

Σάββατο, 19 Μαΐου 2012

5:25 μμ

Κάννη : το χαλύβδινο κυλινδρικό τμήμα πυροβόλου όπλου μέσα από το οποίο περνά το βλήμα και εξακοντίζεται προς τον στόχο

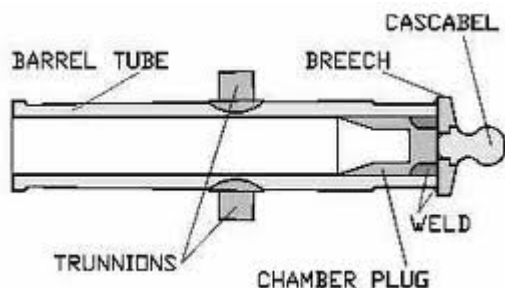
ΦΡ του έβαλε την κάννη τού όπλου στον κρόταφο.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ **αρχ. κάννα** / κάννη= καλάμι, δάνειο σημιτ. προελ., πβ. εβρ.

qan, ακκαδ. qanu κ.τ.ο.

ΠΑΡΑΓΩΓΑ **κάνιστρον, κάνναβις, καναβούρι, καννέλα, δίκαννο** [οπλο],

κοντόκάννη [καραμπινα], **καννόνι** < cannon

Παράγωγα

Καννούλα < cannula < Υποκ. Λατ. Canna < Αρχ Ελλ κάννα

Καννοκιαλι < canna+occhio(κιάλι, κιαλια)

Κανων

Κανονιζω προσαρμοζω προς τον κανονα, ρυθμιζω, ρεγουλάρω

Κανιστρον = καλαθι από καλαμια ή ψάθα, πανέρι < πανάριον < Λατ. panarium < pane = ψωμί.

κάνεον, καλαθι από λυγαρια (Crete), dub. in Supp.Epigr.1.414 (Crete), cf. Hsch.: καναῦστρον, IG12.330.11 (cited as κánaστρον and κánυστρον Πολυδέυκης.10.86), κánιστρον (?), PLond.5.1657.9 (iv/v A.D.).

II. Πηλινο δοχειο, σκευος, τρύβλιον, ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.14.3, Νικοφών 24.

Henry George Liddell. Robert Scott. A Greek-English Lexicon.

ΑΝΤ. ΘΩΜ. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ Ερευνητής Προϊστορικών Γραφών αναφέρει στο

<http://www.kairatos.com.gr> :

ka-ni-ja-ra= **κανηφόρος**,ον. 1.αυτός που φέρει κάνιστρο. 2.(το θηλ.ως ουσιαστικό) η κανηφόρος. α) τίτλος ιέρειας. β) (στον πληθ.) αι κανηφόροι. 1) ονομασία των παρθένων που κρατούσαν πάνω στο κεφάλι κάνιστρα με τα ιερά σκεύη κατά την τέλεση εορταστικών πομπών. 2) τα έργα τέχνης που αναπαριστούσαν τις κανηφόρους.

ΕΤΥΜΟΛ. κανηφόρος < κανε-η-φόρος (αντί του αναμενόμενου, κανεο-φόρος) < κάνεον <<πανέρι>> + φόρος (<φέρω), πρβλ. αχθο-φόρος, κερδο-φόρος. Το -η- είναι συνδετικό φωνήεν που εμφανίζεται σε πολλές περιπτώσεις αντί του -ο- (πρβλ. δρεπαν-η-φόρος, ομφαλ-η-τόμος).

Κανά. ιερά κάνιστρα μέσα στα οποία υπήρχαν τα ιερά σκεύη, τα χρησιμοποιούμενα στις εορτές της Δήμητρας, του Διονύσου και της Αθηνάς. Κάνεον, ιων. κάνειον, αττ. συνηρ. κανούν, το κάνιστρο, πλεκτό καλάθι πλεγμένο με καλάμια. Ιδίως κάνιστρο στο οποίο ετοποθετούσαν άρτο,

χρησιμοποιούμενο κυρίως προς εναπόθεση σ'αυτό της εις τα θύματα επιρριπτόμενης κριθής (των ουλών) κατά τις θυσίες, Υπήρχε δε και χάλκινο και χρυσό. (Βλ. και Σουίδα παρακάτω). πβλ. Κανηφόρος.

Στην νεωτερη στρατιωτικη ορολογια **κανιστρο** ονομαζεται μεταλικο μπιτονι καυσιμων συνηθως αναρτημενο στο πισω μερος των αυτοκινητων Τζιπ (GP= General purpose). Βλ. Εικονα

Το **κανιστρο** αυτό του στρατου μαλλον προερχεται ως λεξη από το αρχαιο **κάνυστρον** του Πολυδευκη που αναφέρει και ο Ησύχιος ή τα **καναστραῖα**: κοιλὰ τινα ἀγγεῖα, ὅπως αναφερει το λεξικο Σουιδα.

Πραγματι το κάνιστρο του στρατού είναι **κάνυστρον** *κοιλον τι αγγειον* και όχι **κάνιστρον** =καλαθι ή πανέρι ή κανίσκιον που παρετυμολόγησαν μαλλον οι γλωσσαμύντορες του Στρατού. Οι κανηφόρες παρθένες των Παναθηναίων έφεραν πανέρια με προσφορές στην Αθηνά.

*ἀλλ' ἔν τε τοῖς ἄλλοις ἐνεσημαίνετο πικρῶς, καὶ τὸ τελευταῖον
μέλλουσαν αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν **κανηφορεῖν** Παναθηναίους ἐκώλυσεν,
λοιδορήσας τι τὸν Ἀρμόδιον ὡς μαλακὸν ὄντα, ὅθεν συνέβη παροξυνθέντα
τὸν Ἀρμόδιον καὶ τὸν Ἀριστογείτονα πράττειν τὴν πράξιν μετεχόντων πολλῶ ...*

Αριστοτέλης - Αθηναίων πολιτεία. 18.2.6

Julius Pollux Gramm., *Onomasticon*. {0542.001} [close](#)

δεῖ διακοσίων δραχμῶν.—
πόθεν οὖν γέγονιντ' ἄν;—τὸν κότυλον τοῦτον φέρε.
τὰ μέντοι **κάναστρα** φελλώδεις τινὲς πινακίσκοι εἶναι δοκοῦσιν, ἀφ' (10)
ῶν καὶ τὸ ἐκκενῶσαι ἢ ἐκπιεῖν κανάξαι λέγουσι καὶ ἐκκανάξαι, ὡς
(86.) καὶ Εὐπόλις ἐν τοῖς Φύλοις (I p 332. 272 Κο) 'τὴν δ' αὐτὸς ἐκκανάξει.'
ἐν δὲ τοῖς Δημοπρατοῖς οὐ **κάναστρον** μόνον ἀλλὰ καὶ **κάνυστρον**
εὐρίσκομεν. ἐμβάφια, λεκάνια, τρύβλια, ὀξύβαφα ὀξυβάφια· οὐ γὰρ
μόνον ἐπὶ τῶν κοτταβικῶν εἴρηται τὰ ὀξύβαφα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν εἰς
τὴν ἐδώδιμον χρεῖαν, ὡς ἐν Ὅρνισιν Ἀριστοφάνης (361) (5)
ὀξύβαφον ἐντευθενὶ προσθοῦ λαβῶν ἢ τρύβλιον,
κάν ταῖς Φρυγίχου Μούσαις (I p 379. 34 Κο)

Πολυδεύκης - Ονομαστικόν 10.86

Για το **καναστραῖον**

Το Μέγα Τοπωνυμικόν (14.176) αναφερει **Καναστραῖον** ακρωτήριο της Μακεδονίας στην Χερσόνησο της Παλλήνης.

Ο Καθ. Μπαμπινιώτης 171 ετυμολογει και την **καννάτα** ένα δοχειο υγρων από το **καλάμι** (< λατ. Cannata< καλαμένα) ! Αντι του ορθου κανά με την σημασια του δινουν οι Βασιλάκης, Πολυδευκης, Ησύχιος και το λεξ. Σουίδα.